

promlčení staveno. Ani s tohoto hlediska však nebylo by lze dáti zmateční stížnosti za pravdu. Nejzazším termínem, po nějž vůbec bylo by mohlo promlčení zažalovaného trestného činu obžalovaného býti staveno, byl den, kdy souhlasu sněmovny poslanců ku stíhání obžalovaného nebylo již zapotřebí, t. j. den 20. prosince 1924, kdy byl obžalovaný nálezem volebního soudu zbaven mandátu. Poněvadž pak i od tohoto dne do dne 6. října 1925, kdy byl proti obžalovanému podniknut prvý úkon stíhací (dožádáním zemského trestního soudu v Brně na okresní soud v Boskovicích za výslech obžalovaného jako obviněného), uběhla doba, rovnající se trvání celé šestiměsíční lhůty promlčecí, netřeba se ani zabývatí otázkou, zda a kdy vůbec v souzeném případě nastal den, od něhož promlčení podle onoho zákona mohlo býti staveno, zejména tedy, zda k tomuto účinku stačilo pouhé sepsání žádosti na sněmovnu o souhlas k trestnímu stíhání obžalovaného. Podle toho, co tu vyloženo, musí zmateční stížnost zůstatí bez úspěchu, poněvadž ostatní její vývody, jimiž dovozuje, že soud své stolice — byv opětovně upozorněn na to, že obžalovaný je poslancem a zejména také již v soukromé obžalobě požádán o vymožení si souhlasu poslanecké sněmovny k trestnímu stíhání obžalovaného — měl a mohl zameziti promlčení zažalovaného trestného činu, netýkají se tu jediné rozhodné otázky, zda promlčení přes to vskutku nastalo čili nic. Bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti.

Čís. 2983.

Trestání válečné lichvy.

Pod trestní sankci § 8 odst. 2 b) lich. zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. (čl. I. 1 b) lich. nov. ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.) spadá nejen požadování nebo přijetí majetkového prospěchu při původním pronájmu, nýbrž i později, zejména při pozdějším ujednání o pokračování v nájmu (za obnovu a prodloužení původního nájmu).

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1927, Zm II 373/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 1. července 1927, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin předražování podle § 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a čl. I., 1 b) zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n., zrušil rozsudek nalézacího soudu v napadené části, t. j. potud, pokud jím byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin předražování podle § 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. (odst. II. b) rozsudkového výroku), jako zmatečný a věc vrátil soudu své stolice, by jí v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost napadá sprostující rozsudek pouze v odst. II. b) rozsudečného výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin předražování podle § 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a čl. I. 1 b) zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř., dovozuje zmateční stížnost, že rozsudek v napadené části vychází z právně mylného výkladu zákona. Dlužno jí přiznati oprávnění z těchto důvodů: Nalézací soud zjistil, že obžalovaný pronajal manželům W-ovým ve svém domě v Z. byt za měsíční nájemné 60 Kč na dobu šesti měsíců, že se manželé W-ovi zavázali tento byt po uplynutí šestiměsíční nájemní doby do jednoho měsíce po výpovědi pronajímatelově uprázdniti a že složili k zajištění této povinnosti kauci 5.000 Kč, která měla propadnouti ve prospěch obžalovaného, kdyby nedostáli převzatému závazku byt vykliditi. Zjistil dále, že po uplynutí smluvené nájemní doby dal obžalovaný sděliti manželům W-ovým svým právním zástupcem, že kauce propadla, poněvadž se po půl roce nestěhovali a že jim dává výpověď s tím, by vyklidili byt do 31. května 1926. Zjistil posléze — a to je nejrozhodnější — že po výpovědi žádal obžalovaný na W-ové 3.000 Kč (ona pak nabídla 2.500 Kč) za to, »by měla pokoj a mohli zůstat v bytě,« a že si obžalovaný za svou ochotu, že W-ovy dále v bytě ponechal, dal zaplatiti 2.500 Kč. Nalézací soud neshledal v požadování a přijetí této částky objektivní skutkovou podstatu přečinu předražování podle § 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a čl. I. 1 b) zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n., odůvodňuje to tím, že toto zákonné ustanovení prohlašuje za trestné pouze, požaduje-li pronajímatel (kromě nájemného) majetkový prospěch při pronajímání bytu, kdežto tu prý jde o přijetí daru nebo majetkové výhody po pronajetí bytu; nelze prý také mluvit o obnovení původní nájemní smlouvy, ježto původní nájemní smlouva trvala dále vzhledem k ustanovení § 2 odst. třetí zák. na ochr. náj. a nemohla býti zrušena výpovědí, která podle zákona na ochranu nájemníků byla neplatnou, což prý i obžalovaný jako majitel domu věděl a jistě to věděl jeho právní zástupce.

Proti tomuto omezujícímu výkladu zákona mluví jak jeho doslov tak i jeho účel. Zákon neklade důraz, jak mylně má za to rozsudek, na dobu, kdy se byt pronajímá, nýbrž prohlašuje všeobecně za trestné požadování majetkového prospěchu pronajímatelem za to, že byt pronajímá. Jest samozřejmé, že se takovéto požadování může státi nejen při původním pronájmu, nýbrž i později, zejména při pozdějším ujednání o pokračování v nájmu. Účelem lichevní novely pak bylo — jak zřejmě vychází najevo ze zprávy ústavně-právního výboru poslanecké sněmovny o vládním návrhu novely k lichevnímu zákonu (tisk čís. 4433 p. s.), stanovením nových skutkových podstat čl. I. 1 a) až c) postihnouti všechny případy, kde byly požadovány kromě nájemného různé hmotné výhody (jakkoliv označené) — jež měly nahraditi ve skutečnosti toliko vyšší nájemné, — poněvadž původní předpis § 8 lich. zák. se ukázal málo

účinným k potírání bytové lichvy. Tento účel sám mluví proti omezujícímu výkladu zákona, který ostatně nemá opory v doslovu, jak bylo již řečeno. V souzeném případě zjistil soud, že podle vůle stran byla původní nájemní smlouva časově omezena a že obžalovaný za to, že dovolil, by manželé W-ovi »mohli zůstat v bytě«, by v nájmu pokračovali — tedy za obnovu a prodloužení původního nájmu — žádal a přijal majetkový prospěch. Takovéto požadování však spadá vzhledem k tomu, co bylo řečeno, zcela nepochybně pod trestní sankci čl. I. 1 b) lich. nov., ježto pronajímatel požadoval majetkový prospěch za to, že znovu pronajal byt, při němž původní nájemní smlouva podle vůle stran zanikla uplynutím času. Okolnost, na kterou klade váhu rozsudek, že se na byt manželů W-ových vztahovala ustanovení zákona na ochranu nájemníků, že proto byla přípustna výpověď pouze z důvodů uvedených v § 1 a v § 3 odst. (2) zák. na ochr. náj. čís. 48/25, že ke zrušení nájemní smlouvy mohlo dojít jen se svolením soudu, a že výpověď daná obžalovaným byla právně bezúčinná — nemá pro otázku trestnosti požadování majetkového prospěchu ve směru objektivním významu; tuto trestní stránku dlužno posuzovati výlučně podle obsahu ujednání, k němuž došlo z vůle stran, tedy podle obsahu požadování obžalovaného — bez ohledu na to, zda bylo civilně-právně platné a právně účinné čili nic. Vytknutý právní omyl činí rozsudek zmatečným podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. Poněvadž první soud vyloučil objektivní skutkovou podstatu přečinu, vycházející z nesprávného výkladu zákona, a nezabýval se vůbec subjektivní stránkou viny, nelze rozhodnouti ve věci samé. Bylo proto podle § 288 čís. 3 tr. ř. rozsudek v napadené části zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Bude na soudu nalézacím, by při opětném projednání věci přihlédl po případě také k ustanovení § 8 čís. 1 odst. třetí zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.

Čís. 2984.

Při zpronevěře zastavením věci koupené na splátky (s výhradou vlastnictví) má doba, kdy byla věc zastavena, rozhodný význam pro posouzení otázky, kolik tehdy ještě činil nedoplatek kupní ceny a zda po případě nebyla v té době již celá kupní cena zapravena.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1927, Zm II 438/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmatečné stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 26. srpna 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil krajskému soudu v Olomouci, by ji znovu projednal a o ní rozhodl.